

02 דצמבר 2024
א' כסלו תשפ"ה

קול קורא - עדכון רשימת מעריכים לביצוע הליך בקרה על הצעות מחקר ומחקרים הממומנים ע"י קרן המדען במשרד החקלאות ופיתוח הכפר לשנים 2025 ו-2026

רקע/מבוא

קרן המדען נוהגת לבצע שני הליכי בקרה:

1. על הצעות מחקר שהן בעלות אופי כלכלי ובהן שותפות חברות כחלק מהמגישים בדפי השער. אין קרן המדען מתקצבת את החברות הללו אולם הן שותפות במימון התוכנית ואמורות להוביל את הידע למסחור לאחר סיום המחקר כמו במסלולי נופר, ניצן ותוכניות בקול קורא של מרכזי ידע לפי תוכנית יוג'ין.
2. דוחות התקדמות למחקרים המתנהלים במסגרתה (באופן מדגמי). כל זאת באמצעות שלושה כלים אפשריים העומדים לרשותה (לעיתים מבוצעת הבקרה על כל שלושת מרכיביה למחקר מסוים ולעיתים מופעלים כלי הבקרה באופן חלקי בלבד, הכול בהתאם לאילוצים ולנושאי המחקר הנדון):

א) **בקרה בכתב** - במסגרת כלי זה מבוצעת קריאת הצעות המחקר לפני אישורן, בקרת הדוחות בכתב אל מול תוכנית המחקר שאושרה בקרן בהיבטים של התאמת המחקר לתוכנית, התאמת התקציב המאושר לביצוע, איכות הדו"ח, בחינת כדאיות, המשך המימון, בחינת מידת היישום, התועלת, החדשנות ועוד.

ב) **בקרת שטח** - במסגרת כלי זה נכללים האלמנטים הבאים:

1. קריאת התוכנית המקיפה/הצעת המחקר אל מול הדיווחים המדעיים שהוגשו.
2. פגישה עם החוקר הראשי באתר הביצוע עצמו (כולל נסיעה לאחר ביצוע המחקר).
3. הגשת חוות דעת מפורטת ומנומקת.
4. הצגת חוות הדעת בוועדת הבקרה של המדען ראשי.

ג) **ימי דיווח** - כלי בקרה במסגרתו נאספים חוקרים ומעריכים (באופן פרונטאלי) לצורך הערכה מרוכזת של מחקרים בנושא מסוים. ימי הדיווח בע"פ הינם ימים מרוכזים של הרצאות על התקדמות תוכניות המחקר בנושא מסוים שהוגדר מראש.

3. במידת הצורך, בודקת **בקשות לשינויים בתוכנית המחקר** באמצעות מאגר המעריכים שלה.

בלשכת המדען הראשי של משרד החקלאות קיימת נכון ליום זה רשימת מעריכים, לצורך בחינת הצעות ובקרת מחקרים באופן המתואר מעלה, שמתקצב על ידי הקרן.

עד חודש נובמבר 2012 נהג המשרד לנהל **מאגר** מעריכים לצורך ביצוע העבודות המפורטות במבוא לקול קורא זה אלא שבמהלך שנת 2012, נכנסה לתוקף הוראת תכ"מ חדשה שעניינה: ניהול מאגרים במשרדי הממשלה כשאחד התנאים המנויים בהוראה זו, הנו הטלתה של חובת בדבר המאגר על שלל נתוניו באמצעות אתרי האינטרנט של המשרד ושל החשב הכללי באוצר.

דע עקא, כי במקרה הנדון נדרש חסיון מלא על זהות הרשומים במאגר הואיל והם מבצעים עבודת הערכה של מחקרים וקיים חשש להטיית תוצאות הבדיקה בהתאם ליחס שבין החוקר ומבקר המחקר ו/או חשש ליריבות פרסונאלית לאור היותם של המחקרים והמבקרים באים מתוך קהילה אקדמית סגורה. לאור זאת התייעצה יחידת המדען עם הלשכה המשפטית ועם חשב המשרד כיצד עליה לנהוג מכאן ולהבא.

יובהר עוד כי טיבה של העבודה אינה מאפשרת את מכרזות באופן פומבי, הן לאור תכיפות גבוהה מאוד של ביצוע הערכות (מאות מדי שנה) והן לאור עלות ההתקשרות הנמוכה.

התייעצות זו, הובילה למסקנה כי הדרך הנכונה ביותר להתקשרות עם מבקרי המחקרים כאמור, הנה שימוש בתקנה 5(ה) לתקנות חובת המכרזים, שעניינה: התקשרות עם בעל מקצוע מומחה **שלא באמצעות** "מאגר" כמשמעו בתקנה 16 לתקנות חובת המכרזים. ההתקשרות הנה לביצוע עבודה הדורשת "יחסי אמון מיוחדים" ועניינה: "ביצוע מחקר" - כנדרש בתנאי התקנה.

על פי תנאי ס"ק זה, על המשרד לבצע "בדיקת מספר הצעות הבאות בחשבון" ככל הניתן בסבב מחזורי, "המעניק את מירב היתרונות לעורך המכרז".

על בסיס חוות דעת זו אישרה ועדת המכרזים של המשרד בהחלטתה מיום 14/11/2012 התקשרות בפטור ממכרז על יסוד תנאי תקנה 5 כשהיא מורה ליחידה כדלקמן:

א. יפורסם "קול קורא" המזמין את כל העומד בתנאי הסף להיכלל ברשימה מוגדרת שמתוכה

תבוצע אותה "בדיקת מספר הצעות הבאות בחשבון" (מסמך זה).

ב. האפשרות להיכלל באותה רשימה תהיה פתוחה כל השנה ע"מ להגדיל את ההיצע באופן

מקסימלי וע"מ לתת הזדמנות שווה לכל המעוניין שעמד בתנאי הסף.

- ג. כמוסבר מעלה, רשימה זו לא תפורסם לאור הבעייתיות שהוצגה.
- ד. מסמך זה, יגדיר באופן מפורש מה יהיו הקריטריונים המקצועיים לחלוקת העבודה בין המעריכים וכיצד מתכוון המשרד לשמור על העיקרון של "סבב מחזורי", המתבצע "באופן הוגן" (ראה להלן פרק: "אופן חלוקת העבודה").
- ה. הרשימה שהיותה בעבר "מעין מאגר", תמשיך לשמש את המשרד והיא כוללת נכון ליום זה, חוקרים ממוסדות אקדמיים מתחומים שונים וחוקרים מקרב גמלאי מוסדות המחקר במדינה, או חברות פרטיות המתמחים בנושאי המחקרים המבוקרים.
- ו. עוד מובהר כי "הקול הקורא", היינו: מסמך זה יאפשר לכל מאן דהו להסיר את שמו מן הרשימה אם רצונו בכך, בכל עת נתונה במהלך השנה, באמצעות פנייה מתאימה בכתב ועל פי הנהלים שיוגדרו (ראה פרק "הוספה והסרה מן הרשימה").
- ז. העסקתם של גמלאי המשרד, בתום 6 חודשים מסיום עבודתם, אינם כפופים לקבלת אישור נש"מ ולהוראות התקשי"ר המתאימות.
- ח. הבהרה נוספת לעניין התמורה: כיום, למעשה אין שונות תמחורית בין המעריכים אלא לכולם משולם תעריף קבוע ואחיד המאושר ע"י חשב המשרד.

החלטת ועדת המכרזים קבעה עוד כי תוקף הפטור לצורך שימוש ברשימת המעריכים יהיה עד יום 31/12/2020 כשבסיום תקופה זו תבוצע "הערכה מחדש לעניין הן לעניין דרך ההתקשרות והן לעניין אופן ביצוע הערכות המחקרים".

בחודש יולי 2018 נתכנסה ועדת המכרזים של המשרד לדיון מחודש בנושא זה והחלט לאשרר את ההחלטה מחודש נובמבר 2012, כלומר: **להמשיך את השימוש ברשימת המעריכים עד לסוף שנת 2026**

במסגרת החלטה זו הורתה ועדת המכרזים בדומה להוראה שנתנה בשנת 2012, לבצע מחדש את סעי' א' – ז' המפורטים מעלה (ומכאן למעשה פרסום קול קורא זה), ובנוסף, נתנה את אישורה כי בשונה מן הקול הקורא שפורסם בשנת 2012, זה הנוכחי ירחיב במעט את נושאי ההערכה ויכלול בהם גם:

- ביצוע בדיקת מחקרים **טרם ביצועם**
- אישור לבדיקת מחקרים ששותפים בהם חברות מסחריות (לרבות בחינת היבטים דוגמת התועלת הכלכלית של שיתוף חברות כאמור) הכל כמפורט במבוא
- כעת אנו מבקשים להרחיב את הקול הקורא גם לבדיקת בקשות לשינוי בתוכנית מחקר עקב נסיבות בלתי צפויות.

על מנת לקבל חוות דעת אובייקטיבית ככל האפשר, מעוניין המדען הראשי להגדיל מצאי המעריכים

לקראת השנים 2025 - 2026 (כלומר: להגדיל את הרשימה) ולאור האמור, פונה קרן המדען לציבור המתאים (עפ"י דרישות הסף המפורטות בקול קורא זה) להגשת מועמדות כמעריכים לקרן.

השירות המבוקש

בהתאם לכך נדרש מהמעריכים כדלקמן ("השירות המבוקש"):

1. יכולת הערכה של הצעת מחקר הן בהיבט המדעי והן בהיבט הכלכלי של החברה השותפה ו/או דו"ח המחקר תוך עמידה בלוח זמנים הנדרש ובהיקף עבודה שנקבע על ידי קרן המדען. לעיתים, ובעקבות הביקורת, יתבקשו המעריכים להעריך גם את הדוחות המתוקנים בעבור אותו תשלום או לענות לתגובת החוקרים לביקורת. למען הסר ספק מובהר בזאת כי באם תידרש ביצועה של הערכה חדשה או מתוקנת שהנה פועל יוצא של התרשלות המעריך יינתן השירות על חשבונו וללא מתן תמורה עודפת ע"י המשרד. במסגרת ההערכה יתבקשו המעריכים למלא טופס מובנה לשם ההערכה.
2. יכולת הערכה של התקציב המאושר בהיבטים של התאמתו לביצוע
3. השתתפות בימי דיווח בעל פה וסמינרים / הרצאות בנושאי המחקרים המבוקרים. בימי דיווח אלו- על המעריכים:
- א. לקרוא מראש את ההצעות המקיפות ואת הדוחות המדעיים של המחקרים. התשלום על הקריאה המקדימה ישולם בנפרד עפ"י התעריף שנקבע לבדיקת הדוחות הכתובים
- ב. לבוא ולהשתתף ביום הדיווח עצמו
- ג. לסכם ולתת חוות דעת על אופן ביצוע והתקדמות המחקרים שדיווחו בהשוואה להצעה המקיפה והדוחות המדעיים.

כל מעריך שיעבור את תנאי הסף ויוכלל ברשימה שתעמוד לשימוש המשרד מחויב לאלו:

- חתימה על כתב התחייבות לשמירת סודיות ההערכות (מצ"ב).
- חתימה על כתב התחייבות לפיו אין ניגוד עניינים בין ביצוע עבודה זו לבין עיסוקים אחרים (מצ"ב).

תחומי הייעוץ שלגביהם מבוקש שירות ההערכה

התחומים וענפי החקלאות שעבורם מתבקשת הבקרה הינם:

מחקר בנושאי ביטחון המזון, אנרגיה מתחדשת, התמודדות עם שינויים אקלים, במדעי הצומח, החי על כל היבטיו, ייעול השימוש במים לסוגיהם (שפירים, קולחין, מותפלים) לצרכים חקלאיים ושיטות השקיה חדשות; מדעי הקרקע; אחסון, איסוס והובלה של תוצרת חקלאית; עיבוד תוצרת חקלאית בתעשיית המזון; בריאות המזון; פודטק; מיקרואורגניזמים הקשורים לחקלאות; הגנת הצומח והחי; שימוש במבנים

חקלאיים (בכלל זה בקרת אקלים); הנדסה חקלאית, מיכון, רובוטיקה, בינה מלאכותית ומכשור לצרכי חקלאות (בכלל זה חישה מרחוק); ביוטכנולוגיה, ננוטכנולוגיה וביולוגיה מולקולרית ועריכה גנומית בכל תחומי הצומח והחי, החי והוטרניריה (בכלל זה רווחת בעלי חיים); חקלאות ימית; חקלאות מים; חקלאות בהקשר של אקולוגיה, סביבה ושטחים פתוחים, חקלאות מחדשת; חקלאות למטרות רפואיות וקוסמטיות, פסולת חקלאית, פתוח המרחב הכפרי-חקלאי; ניהול וכלכלה של מערכות חקלאיות, ביולוגיה חישובית וביו-אינפורמטיקה, כלכלה חקלאית.

דרישות סף להכללות במסד המעריכים

על המועמד לענות על דרישות הסף הבאות (מצטברות):

- א. תואר שני לפחות באחד מאלה: מדעי החיים, חקלאות, רפואה מדעים מדויקים והנדסה (להוכחת תנאי זה יצרף המציע צילום תעודות רלבנטיות). באם המשיב לקול קורא זה מחזיק בתואר מאוניברסיטה בחו"ל עליו לצרף בנוסף אישור הוועדה לשקילת תארים במשרד החינוך.
- ב. ידיעת השפה העברית והאנגלית על בוריה.
- ג. וותק מקצועי מוכח של עשר שנים בניהול, או עבודת מחקר מוכרת בשטחים הרלוונטיים לנושאי המחקר המופעלים על ידי לשכת המדען הראשי (כמפורט מעלה). הוותק המקצועי כאמור בסעיף זה משמעו לכל הפחות:
 - לגבי בדיקת הצעות מחקר בלבד, ניסיון של 3 שנים ומעלה כמעריך הצעות מחקר שהוגשו על ידי חברות לקולות קוראים של משרדי ממשלה אחרים
 - ביצעו לפחות עשרה מחקרים עצמאיים
 - ניסיון מוכח בכתיבה עצמאית של הצעות מחקר ודוחות מדעיים ו/או מאמרים מדעיים
 - יכולת עבודה עם מחשב והפקת הדו"ח באמצעות מחשב (לא ידני).(הוכחת תנאים ב' וג' כאמור מעלה, תעשה באמצעות הצהרה של המציע בשאלון המצורף לכתב פנייה זה).
- ד. פרסום יותר מעשרה פרסומים רלבנטיים בעיתונים מדעיים ובנושא תחום ההתמחות, לבקרי דוחות התקדמות ודוחות סופיים בלבד. במקרים חריגים, וביחס לתחום **כלכלה ושיווק בלבד** יהא המשרד רשאי עפ"י שיקול דעתו, להכיר חלף פרסום בעיתון או באתר אינטרנט גם בציון פרויקט מחקרי (דוגמת אנליזת שוק), ובלבד כי זה עונה לשני התנאים הבאים (במצטבר: 1) ליבת המחקר הנו בנושא כלכלי, (2) המחקר התבצע בהיקף משמעותי.

הגשת מועמדות ותגמולים

התגמול אשר יתקבל עבור בחינת הצעות המחקר ו/או בקרת הדוחות יאושר ע"י ועדת מכרזים במשרד החקלאות ובכפוף להוראות החשכ"ל המתאימות בנושא. למען הסר ספק מובהר בזאת כי התגמול / תמורה שתועבר למעריך כוללת את כל ההוצאות הנלוות והמשניות וזולתה לא תועבר למעריך כל תמורה נוספת כלשהי. התמורה תינתן למעריך/נותן השירותים על בסיס כדלקמן: (הסכומים שלהלן אינם כוללים מע"מ).

- להשתתפות בימי דיווחים – 800 ₪
- לבדיקת דו"ח שנתי - 1200 ₪
- לבדיקת דוח מסכם - 1400 ₪
- לבדיקת דוח שנתי של מיזם/מרכז מצוינות - 1600 ₪.
- לבדיקת דוח מסכם של מיזם/מרכז מצוינות- 2000 ש"ח,
- להערכה של הצעות מחקר בהיבט מדעי וכלכלי - 1000 ₪
- בחינה של בקשות לשינוי בתוכנית מחקר עקב נסיבות בלתי צפויות - 600 ₪ בנוסף לתשלום עבור בדיקת הדוחות אם קיימים.
- בשירות שעניינו: "בקרת שטח" (ס"ק ב' מעלה) ישולם תעריף "יועץ 2" העדכני ליום התשלום.
- הוצאות נסיעות תשלומנה רק אם הנסיעה רלבנטית/מתחייבת לביצוע השירות ובכפוף להוראות התכ"מ הרלבנטיות לעניין החזר הוצאות נסיעה לנותני שירותים חיצוניים.

הצטרפות לרשימת המעריכים

כמוסבר מעלה מעלה הצטרפות לרשימת המעריכים תעשה באופן שוטף () באמצעות אתר האינטרנט של המדען הראשי של משרד החקלאות המדענית. הקול הקורא אינו מוגבל בזמן במהלך השנים 2025-2026.

אופן התיחור

כאמור על פי הנחיית ועדת המכרזים מיום 7/8/18 הפנייה למעריכים תעשה על יסוד העיקרון של ביצוע "סבב מחזורי", המתבצע "באופן הוגן" בין המעריכים השונים. בהתאם נקבעו הפרמטרים הבאים לצורך חלוקת העבודה בין המעריכים:

- תחום המחקר, ומידת ההלימה שבין מומחיות/מקצועיות המעריך ותחום הנבדק
- כמו המחקרים שהוערכו ע"י אותו מעריך בשנה קלנדרית נתונה לרבות התחשבות בנתונים דוגמת היקף העבודה שנמסרה לבדיקתו וסכום התמורה שהועבר. ככלל בקבוצה נתונה (תחום התמחות/נושא) תינתן עדיפות למעריך שטרם בוצעה אליו, עד לאותו מועד פנייה כלשהי.

- ניסיונו של המעריך
- השפעה אפשרית של המעריך על המוערך לאור היכרות מוקדמת ביניהם
- התרשמות מקצועית של אנשי יחידת המדען מיכולת עבודת המעריך (עבודות עבר)
- סירובו של המעריך להיענות לפנייות קודמות (סירוב עקבי לקבלת עבודות יקנה ציון "נמוך" בתיעדוף קבלת עבודות עתידיות)
- התרשמות המשרד מאיכות עבודה קודמת שביצע מעריך פלוני
- איכות כתיבת הביקורת עצמה

צירוף מסמכים

על המעריך לצרף לטופס הרישום את המסמכים הבאים :

- תמצית קורות חיים (עד 3 עמודים) ובו תיאור: המוסד, תחומי המומחיות והניסיון, תיאור עיקרי הפעילות המקצועית, אקדמית ומחקרית, רשימת פרסומים מדעיים אחרונים (עשרה לפחות) ובכלל זה מחקרים ככל שרלבנטי (בתחומי כלכלה בלבד).
- תעודת עוסק מורשה (אם קיים)
- צילום תעודת זהות
- תעודות על תארים או הסמכה מקצועית
- ציון תאריך פרישה משירות המדינה (בהנחה ומדובר בגמלאי שהיה עובד מדינה)
- [כתב התחייבות לשמירה על סודיות וניגוד אינטרסים](#) (הקלק על הלינק לצפייה במסמך המלא)

רישום (של מעריך קיים) או הסרה מרשימת המעריכים

מעריך שכבר מנוי ברשימת מעריכי היחידה באמצעות ה"מאגר" שהוקם בעבר - פטור מחובת ביצוע רישום כנדרש בתנאי קול קורא זה.

עוד מובהר בזאת כי כל נותן שירותים המנוי ברשימת המעריכים של המשרד יהא רשאי לבקש את הסרת שמו מן הרשימה אם רצונו בכל עת נתונה במהלך השנה. הסרה כאמור תבוצע באופן הבא :

- נותן השירותים יגיש פנייה מסודרת בכתב על רצונו להימחק מרשימת המעריכים.
- תנאי לבקשה הוא כי הנ"ל אינו מצוי במהלך ביצוע עבודה נתונה.
- בבקשה כנ"ל יצהיר נותן השירותים כי אין לו דרישות או טענות כלשהן כלפי המשרד בדבר אי הכללתו ברשימה, וכי הסרה זו מבוצעת מתוך רצון שלו ועל דעתו הבלעדית.